

Vergaderjaar 2019–2020

35 300 VIII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2020

Nr. 120

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP EN MINISTER VOOR BASIS- EN VOORTGEZET ONDERWIJS EN MEDIA

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 november 2019

Zoals wij in de brief «Bevordering kansengelijkheid in het onderwijs» van 13 maart 2019 (Kamerstuk 35 000 VIII, nr. 175) hebben toegezegd, sturen wij hierbij de Voortgangsrapportage Gelijke Kansen Alliantie (GKA)¹. In deze interactieve pdf laten wij zien welke samenwerkingsafspraken wij met dertig gemeenten zijn aangegaan en geven wij een beeld van wat in ieder van de dertig gemeenten gedaan wordt met betrekking tot het bevorderen van gelijke kansen in het onderwijs.

Gelijke Kansen Alliantie (GKA)

De bevordering van gelijke kansen is een brede maatschappelijke opdracht en kan niet alleen met onderwijsbeleid gerealiseerd worden. Een integrale en planmatige aanpak die op landelijk en op lokaal niveau gericht is op de driehoek thuis – school – omgeving, is essentieel. Met de GKA sluiten we vanuit de rol van responsieve, participerende overheid met kennis, onderzoek, financiële middelen en communicatie aan op bestaande of nieuwe lokale initiatieven. De GKA is daarmee een mooie aanvulling en verbreding op onze beleidsmaatregelen om kansengelijkheid te bevorderen.

In het afgelopen jaar hebben we, voortbouwend op de resultaten van de GKA uit de eerste fase (31 oktober 2016 tot 1 oktober 2018), vanuit een «ontwerpde, lerende aanpak-gedachte» nog nadrukkelijker de samenwerking opgezocht met gemeenten. Dit heeft geresulteerd in dertig mooie GKA-agenda's met een breed scala aan interventies en experimenten. De vragen die in de lerende aanpak centraal staan, zijn: wat werkt en wat

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

niet? En als het werkt, hoe werkt het? En hoe zijn interventies of experimenten vervolgens op te schalen met behoud van kwaliteit?

Gemeenten

Gemeenten zijn een belangrijke bondgenoot in het bevorderen van gelijke kansen. Gemeenten spelen namelijk bij alle facetten van de leefwereld van een kind of jongere – school, thuis en omgeving (bijvoorbeeld in de wijk) – een rol. De uitdagingen met betrekking tot het bevorderen van gelijke kansen hebben in iedere gemeente een «eigen kleur». Deels heeft dit te maken met lokale kenmerken zoals demografische ontwikkelingen en deels met de gekozen oplossingsrichting voor het tegengaan van kansongelijkheid. We kunnen daarom stellen dat binnen gemeenten het streven naar gelijke kansen breed wordt gedragen, maar dat er geen algemene eenduidige definitie van gelijke kansen wordt gehanteerd. Zo ligt in de ene gemeente de focus op de eerste levensfase van een kind, de periode voordat kinderen naar school gaan, en ligt in een andere gemeente de focus op de fase hierna. Hier is de rol van de leraar in het funderend onderwijs bijvoorbeeld het vertrekpunt. Weer in een andere gemeente is het verrijken van de buitenschoolse leefwereld van kinderen, jongeren het doel. Daarom biedt de gekozen «lerende aanpak» van de GKA een kans om vanuit de geconstateerde verschillen met nieuwe inzichten nog effectiever kansengelijkheid te bevorderen.

De bestaande en goed functionerende lokale overlegstructuren, zoals de Lokale Educatieve Agenda's (LEA's), bieden de mogelijkheid om activiteiten van gemeenten en het lokale onderwijsveld te verduurzamen.

GKA-agenda's

In een krachtige samenwerking tussen het Ministerie van OCW en gemeenten is in voorlopig dertig gemeenten een meerjarige GKA-agenda tot stand gekomen. In deze GKA-agenda's is opgetekend welke interventies gemeenten specifiek willen uitlichten of extra gaan inzetten en/of welke experimenten gestart gaan worden. Daarnaast zijn analyse- en/of onderzoeksvragen opgenomen waar universiteiten en onderzoeksinstituten bij betrokken zijn. De beschreven interventies en experimenten maken onderdeel uit van breder gemeentelijk beleid.

Wij hebben samen met de wethouder van ieder van de dertig gemeenten de GKA-agenda ondertekend. Het doel is om in de komende jaren vanuit gezamenlijkheid actief mee te werken aan het bieden van gelijke kansen en tegelijkertijd te leren welke instrumenten, interventies en methodieken op welke manieren effectief bijdragen aan het bevorderen van kansengelijkheid. Met de subsidieregeling «Regionale samenwerking kansengelijkheid in het onderwijs» (totaal € 7 miljoen) bieden wij in de vorm van cofinanciering financiële middelen aan om interventies of experimenten uit te kunnen voeren.

De opgebouwde kennis kunnen wij op landelijke schaal delen en inzetten, daarom zullen communicatie en kennisdeling een nog groter speerpunt worden in GKA-aanpak. Het doel is verbindingen leggen tussen personen, organisaties en initiatieven zodat ervaringen, kennis en leerpunten met elkaar gedeeld kunnen worden. Kennisdeling gebeurt thematisch, tussen scholen onderling of met gemeenten op lokaal, regionaal of landelijk niveau. De vorm verschilt van een «kijkje in elkaars keuken nemen» tot grote landelijke bijeenkomsten. Een ander voorbeeld is het opstarten van communities rondom een specifiek thema, zoals Community Urban Education (CUE). CUE is opgezet rondom het thema professionalisering van docenten in grootstedelijke contexten. Naast persoonlijke ontmoe-

tingen wordt online via www.gelijke-kansen.nl alle beschikbare kennis zoals «good» practices en netwerken actief gedeeld. Er zijn onder andere brochures, handreikingen, video's en factsheets beschikbaar.

Interactieve pdf

In de interactieve pdf bieden wij toegang tot alle dertig getekende agenda's, we lichten per gemeente één interventie uit en laten globaal de inhoud van alle agenda's zien. Zo zijn de 169 beschreven interventies of experimenten in de dertig agenda's per thema en per onderwijssector geordend. Daarnaast wordt met zes video's een beeld van de betrokkenheid en inzet van onszelf en van vijf wethouders weergegeven. Tenslotte is de mogelijkheid gecreëerd om door te linken naar een totaaloverzicht van alle beleidsmaatregelen, het landelijk dashboard gelijke kansen en de database met bewezen effectieve interventies.

Tot slot

Wij waarderen ieders energie en inzet in het samenstellen van de GKA-agenda's en bovenal het willen maken van verschil voor kinderen en jongeren.

De komende tijd werken we met nog twintig gemeenten aan de totstandkoming van nieuwe GKA-agenda's. Het streven is om deze twintig nieuwe GKA-agenda's voor 31 januari 2020 te ondertekenen. In totaal zullen er dan 50 gemeenten met een GKA-agenda zijn (zie bijlage: landkaart)². In de komende periode zullen wij ook verkennen wat de mogelijkheden zijn om met andere gemeenten – boven deze vijftig – samenwerkingsafspraken te maken.

Het doel is en blijft het bieden van gelijke kansen in het onderwijs door gezamenlijke inzet, het verkrijgen van meer zicht op wat werkt en het opbouwen van duurzame, solide netwerken en relaties.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
I.K. van Engelshoven

De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,
A. Slob

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl